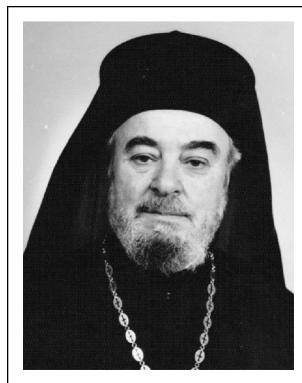

Un anastasimatar inedit scris de Ianuarie Protosinghelul

Arhid. prof. univ. dr. SEBASTIAN BARBU-BUCUR

Universitatea Națională de Muzică București

Sebastian (Stelian) BARBU-BUCUR (n. 6 februarie 1930), arhidiacon, profesor univ., compozitor, protopsalt, muzicolog-bizantinolog, dirijor. Călugărit la Mănăstirea Cheia, jud. Prahova, în anul 1950, cu numele de Sebastian. Doctor în muzică la Conservatorul de Muzică „Gh. Dima” Cluj-Napoca (1982). Cursuri de specializare la Conservatorul macedonean de Muzică Bizantină din Tesalonic (1983-1985). Fondator și dirijor al *Formației de Muzică Bizantină „Psalmodia”* a Universității Naționale de Muzică București. A întreprins călătorii de studii la Muntele Athos (1982-1985) și a participat la sesiuni, simpozioane, congrese de muzicologie-bizantinologie în țară și în alte centre europene (Bulgaria, Serbia, Grecia, Polonia, Rusia, Germania). A publicat 12 volume de autor, ediții critice (8 volume), lucrări didactice, peste 100 de studii, articole și recenzii în: *Acta Musicae Byzantinae*, *Almanah Bisericesc*, *Analele Universității din Craiova*, *Biserica Ortodoxă Română*, *Byzantion Romanicon*, *Glasul Bisericii*, *Mitropolia Ardealului*, *Mitropolia Moldovei și Bucovinei*, *Mitropolia Olteniei*. *Muzica*, *Studii și Cercetări de Istoria Artei*, *Studii de Muzicologie*, *Teologie și Viață* ș.a. A compus 35 de slujbe ale sfinților români și numeroase alte cântări bisericești. Între anii 1995-2006, a înregistrat în calitate de dirijor al formației „Psalmodia” două L.P.-uri, 21 casete audio și 17 CD-uri. Este membru al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România (1969). Pentru contribuția deosebită adusă în domeniul cercetării și valorificării muzicii de tradiție bizantină, a fost distins cu: *Premiul Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România* (în 1981, 1986, 1989, 1992, 2000, 2007, 2008, 2011), *Premiul Academiei Române* (1983), *Diploma specială „Acra Evariskeia”* (Tesalonic, 1986), *Diploma de Onoare și Medalia „Ars longa, vita brevis”*, oferite de Consiliul Județean Prahova (Ploiești, 1995), *Premiul Revistei „Actualitatea Muzicală”* (1998). Este *Doctor Honoris Causa* al Facultății de Teologie din Craiova (2001) și al Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca (2005). În anii 1998 și 2008 i s-a acordat *Crucea Patriarhală*.

REZUMAT

Lucrarea are menirea de a atrage atenția asupra unui manuscris inedit, un Anastasimatar, copiat de Ianuarie Protosinghelul, aflat în Muzeul Mănăstirii Cernica. Sunt analizate însemnările marginale ale manuscrisului și este prezentat analitic conținutul acestuia. Se ajunge la concluzia că manuscrisul nr. 215 este o copie parțială a Anastasimatarului în limba română a lui Mihalache Moldovlahul.

Cuvinte cheie: manuscris, copist, obște paisisană, anastasimatar, Mihalache Moldovlahul

Există indicații la Macarie și Anton Pann că în afară de manuscrisele psaltice românești sau greco-românești pe care le cunoaștem au mai existat și altele. Astfel, referindu-se la Mihalache Moldovlahul, Anton Pann scria în prefața lucrării sale teoretice: „...Cel dintâi care a tălmăcit Anastasimatarul este Mihalache Moldovlahul, precum singur scrie: «Anastasimatar românesc *alcătuit acum întâiu de mine* (subl. n.) Mihalache Moldovlah, la anul 1767»”. Al doilea este unul Vasilache Cântăreț, de la care să găsim Heruvice, Chinonice și altele. Al treilea este Ianuarie Protosinghelul¹, carele pe la anul 1821 mi-a arătat un Anastasimatar foarte frumos potrivit în limba românească, și un **Doxastar** (subl. n.), asemenea de toată lauda” [7, p. XXIX].

Multă vreme, nu s-a știut nimic despre cele două manuscrise redactate de Ianuarie Protosinghelul, astfel că, Gheorghe C. Ionescu², citându-l pe Anton Pann, în al său erudit lexicon, preciza: „Muzician remarcabil, compozitor apreciat, Ianuarie Protosinghelul este **autor** (subl. n.) al unui *Anastasimatar* și al unui *Doxastar* [...], scrise la începutul secolului al XIX-lea, înaintea anului 1821... Din păcate cele două manuscrise psaltice (*Anastasimatarul* și *Doxastarul*) nu ne sunt cunoscute” [6, p. 95].

Aceste două manuscrise ale lui Ianuarie Protosinghelul se păstrează în Muzeul Mănăstirii Cernica, la numerele 215 și 212³ și nu au fost semnalate de nimeni până prin anii 1960–1970, când Ion Cristescu⁴ le-a studiat și a făcut câteva însemnări, la care ne vom referi în continuare.

Precizăm mai întâi că, după ce a terminat de copiat cântările glasului 8 din Anastasimatar, Ianuarie Protosinghelul a scris cu litere latine,

---

¹ „Cel dintâi” traducător al cântărilor psaltice este Filothei sin Agăi Jipei (1688-1713), dar credem că numele său nu mai era cunoscut în vremea lui Macarie și Anton Pann, deoarece nici unul dintre ei nu îl menționează. Pe baza informațiilor pe care le deținem în prezent, traducătorii în românește ai Anastasimatarului sunt, în ordine: Filothei Jipa, Mihalache Moldovlahul și Ianuarie Protosinghelul, după care au urmat tălmăcitorii „noii metode”, Macarie Ieromonahul și Anton Pann.

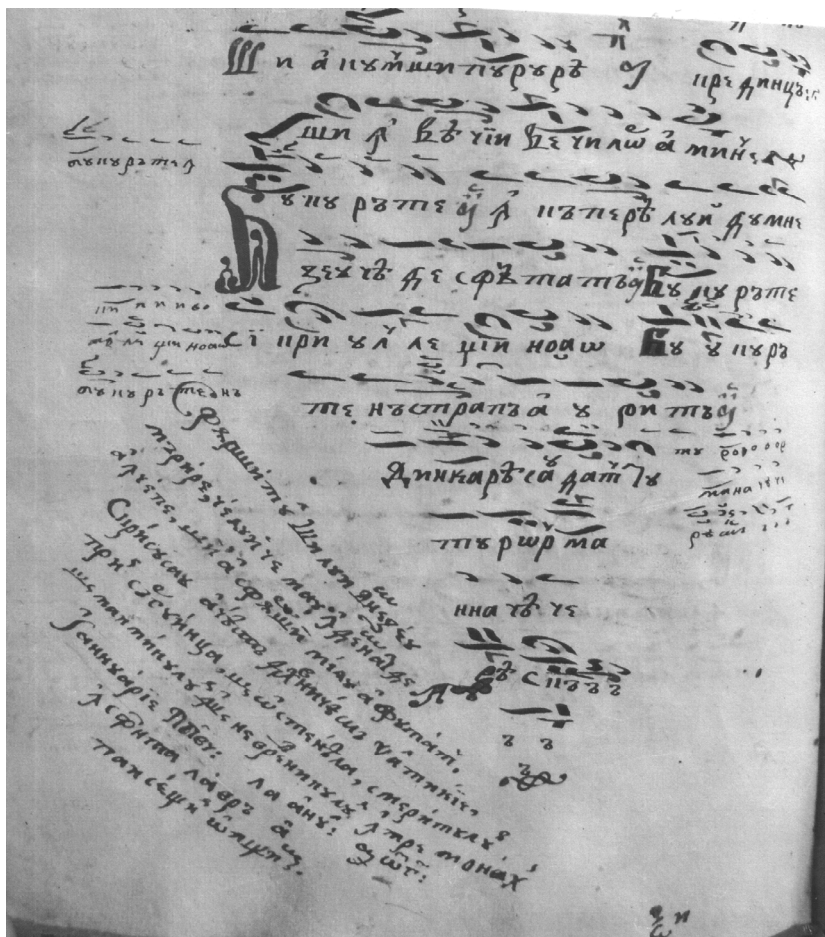
² Gheorghe C. Ionescu (1920-1999) a fost profesor, dirijor, muzicolog, bizantinolog; autor a numeroase studii și a două lexicoane referitoare la muzica bizantină.

³ Cote vechi. Acum nr. 215 Anastasimatar, are cota nr. 3666/1977.

⁴ Cântăreț, absolvent al Academiei de Muzică religioasă și profesor suplinitor de muzică psaltică la Seminarul teologic din București prin anii 1957-1960.

la pagina 457: „Sfârșit și lui Dum(z)ezeu/ mărire, Celui ce m-au îndemnat de/ a începe și a sfârși m-au ajutat/. Scrisu-s-au această d(u)h(o)vnicească psaltichie/ prin sârguința și osteneala smeritului/ și mai micului și nevrednicului între monah(i)/ Ianuarie (indescifrabil) la anul 1803/ în Sfânta Lavră a/ paiseștii obști”.

Exemplul 1: Manuscrisul nr. 215, *Anastasimatar*, p. 457

1) I. Cristescu a scris pe versoul copertii Ms. 215 următorul text:
 „Anastasimatar scris în notație *paleo-bizantină*” (sic) înainte de reforma lui

Hrisant 1814 la Constantinopol. Se crede că adnotațiile de pe margini ar fi de Anton Pan(n) întrucât scrisul seamănă cu unele manuscrise de la Academia Română”. Afirmatia nu este veridică deoarece, atunci când Ianuarie Protopsaltul termina de scris acest Anastasimatar, Anton Pann avea 7 ani. Aceste adnotări marginale ale textului muzical sunt scrise tot în notație cucuzeliană de tranziție și credem că sunt ale lui Ianuarie Protosinghelul.

2) Pe pagina 1, I. Cristescu a notat: „Scrisă de Ianuarie Monahul din Mănăstirea Neamț – paiseștii obști”.

3) Pe pagina 3, după stihurile: *Pune Doamne strajă... și Păzește-mă de cursa...*, I. Cristescu preciza din nou la subsol: „Scrisă de Ianuarie monahul, din Mănăstirea Neamț (1803), paiseștii obști”.

Reținem câteva însemnări și din manuscrisul nr. 212 *Catavasier (Doxastar)*, copiat de același Ianuarie Protosinghelul⁵, precizăm că pe baza unora dintre acestea am putut stabili, cu aproximație, și data morții lui Mihalache Moldovlahul.

Legat în coperte de carton și piele, cu două balamale, manuscrisul nr. 212 are 601 pagini.

1) Pe verso copertii I-a – este o însemnare târzie, cu litere latine: „Carte de psaltichie în românește și grecește”.

2) Pe pagina 1 scrie cu litere latine: „*Catavasier*, 1803”.

3) La pagina 501: „Evloghiariile **pomenitului** (subl. n.) Mihalache din Moldovlahi(a), ihos pl. V (p. 501–505).

4) La pagina 506: „Duminicile prin Păresimi, dimineața după Evanghelie, exighisite de Mihalache **din București**: *Ușile pocăinței*; și *În calea mântuirii*, gl. VIII; *La mulțimea faptelor mele*, gl. VI, (p. 506–509).

5) La pagina 517: „Doxologie românească, facerea **răposatului** (subl. n.) Mihalache, gl. II. (p. 517–522)

6) La pagina 523: „Doxologia lui Petru Lamba(darie) iar întru această limbă s-au așăzat de mine Mih(alache) Moldov(lahul) glas leghetos” (p. 523–529).

7) La pagina 572 citim două însemnări:

---

⁵ Din acest manuscris am preluat câteva cântări pentru alcătuirea Anastasimatarului lui Mihalache, v. Sebastian Barbu-Bucur, *Mihalache Moldovlahul, compozitor de muzică bizantină și precursor al reformei chrisantice – sec. XVIII. Anastasimatar I*, Editura Muzicală, București, 2008.

- „În anul 1802 octombrie 14, (pe stil vechi n. n.) marți la 7 ceasuri de zi, s-au cutremurat pământul foarte înfricoșat”.

- „În anul 1804 Genarie 30, în ceasul 8 din zi, acoperind soarele sâmbătă”.

8) Ultima însemnare din Doxastar (ms. 212) are următorul text: „Această psaltichie este a Sfinției sale Părintele Ianuarie/ ex(fost) proin(fost) Glavacioțea, care rânduindu-o la 8 (?) 1816 acolo la Glavacioțea, am găsit-o acum, la un loc (?) care luându-o de acolo am dat-o Sfinției Sale (1)835, 12/25 noiembrie, iscălitură indescifrabilă.

Înainte de a analiza și a comenta mulțimea inadvertențelor din aceste însemnări, vom spune mai întâi că muzicologia este o știință destul de nouă, iar copiii și compozitorii vechilor manuscrise nu erau muzicologi. Prin urmare, însemnările necorespunzătoare din unele manuscrise vechi trebuie judecate în acest context.

Așa de pildă Șarban Protopsaltul (1675–1765) peveț (cântăreț) la Biserica Curtea Domnească la 1689 [3], sigur l-a cunoscut pe Filothei Ieromonahul, autorul *Psaltichiei rumânești*, dar nu pomenește nimic despre el. Ioan sin Radului Duma Brașoveanul († 1776), ucenicul lui Șarban (coleg de școală psaltică cu Constantin – nepot al lui Șarban Protopsaltul și dascăl al lui Macarie Protopsaltul – deși copiază *Psaltichia rumânească* a lui Filothei, nu menționează nimic despre autorul acesteia [4]. Naum Râmniceanu (1764–1838) – ultimul cronicar al Țării Românești, care a scris și el o psaltichie – nu i-a pomenit pe Filothei Ieromonahul sau pe Mihalache și nici chiar pe Macarie Ieromonahul, cu care a fost contemporan [5].

Pe de altă parte, este știut că autorii sau copiii manuscriselor psaltice – monahi fiind – nu își scriau nici măcar numele propriu pe cărțile-manuscris. Așadar, însemnările din manuscrise trebuie tratate cu precauție, iar informațiile verificate cu mare atenție.

Revenim la manuscrisul lui Ianuarie Protosinghelul și semnalăm prima mare inadvertență pe care o găsim în nota nr. 1. Citind această însemnare, chiar și un muzicolog avizat poate crede că Ianuarie Protosinghelul este autorul *Anastasimatarului* terminat de scris la anul 1803, „în sfânta Lavră a paiseștii obști”, pentru că I. Cristescu nu precizează că el este doar un copist al *Anastasimatarului* lui Mihalache Moldovlahul (scris la anul 1767), al cărui original l-am descoperit în vara anului 1982 la Lavra Athos (ms. Z26).

Aflăm, de asemenea, din aceste însemnări că Ianuarie era monah la acea dată (1803) hirotesit și nu hirotonit, și că a fost scris: „în Sfânta Lavră a *paiseștii obști* (subl. n.) expresie întrebuițată și în notele nr. 3 și 4 de către I. Cristescu, care credea că: Sfânta Lavră a paiseștii obști este Mănăstirea Neamț. Copierea manuscrisului coincide într-adevăr perioada de răspândire a paisianismului lui Paisie (Velicovschi) la Mănăstirea Neamț 1779–1794, când apare „mișcarea spirituală paisiană”. Învățăturile și rânduielile lui Paisie Velicovschi sale s-au transmis – prin ucenicii săi – mai ales în mănăstirile din Moldova și Țara Românească, până la începutul celei de a doua jumătate a veacului XIX [8, p. 319].

Părintele Protosinghel Iustin Pârvu arată că: „Paisian s-a chemat nu doar cel ce au viețuit în obștea și în vremea Sfântului Paisie, ci tot cel ce a viețuit într-o obște, într-un duh în care se punea în faptă rânduiala duhovnicească a Cuviosului, dimpreună cu rânduielile monahale și cu Sfinții Părinți care prin scrierile lor călăuzeau peste veacuri viața duhovnicească a *obștilor paisiene* (subl. n.). Muzica psaltică cultivată în aceste obști a fost un alt liant care le-a unit și le-a dat dreptul a se numi *paisiene* (subl. n.). Paisiene au fost mănăstirile Neamțu, Secu, Slatina, Râșca, Bisericani, Vărativ, Agapia, **Cernica**, **Căldărușeni** (subl. n.) Sinaia și multe altele” [9].

Așadar Ianuarie Protosinghelul **nu** era de la Mănăstirea Neamț, ci viețuia într-o obște paisiană, Cernica sau Căldărușani și a copiat (a scris) Anastasimatarul lui *Mihalache Moldovlahul*, tradus de acesta în anul 1767 (Lavra, Z26).

Unde se afla Ianuarie „monahul” la anul 1803 când a copiat Anastasimatarul lui Mihalache, la Căldărușani sau la Cernica, nu știm. Acest Anastasimatar a fost scris pe vremea când Cuviosul Gheorghe (1730-1806) – cel mai bun ucenic al Sf. Paisie Velicovschi – era stareț la amândouă mănăstirile (începând cu anul 1794).

Ne întrebăm, de asemenea, când și unde a scris Ianuarie Protosinghelul *Doxastarul?* (ms. 212). Este posibil să fi fost scris la Cocioc – Mănăstirea Căldărușani – unde Macarie Ieromonahul a fost tipograf și apoi dascăl – dacă cumva Cocioc se numea pe vremea aceea Glavacioțea, cum vedem din însemnarea nr. 12⁶.

---

⁶ Când am fost în posesia acestor două manuscrise copiate de Ianuarie Protosinghelul mă apropiam de 80 de ani și nu am mai putut cerceta arhivele Mănăstirilor Cernica și Căldărușani pentru a vedea cine era acest Ianuarie, care era protosinghel în 1821, în timp ce Macarie – părintele muzicii românești de

Și în însemnările din manuscrisul nr. 212 (*Catavasier* sau *Doxastar*) făcute probabil în 1977, când codicele a primit o nouă cotă de inventar (3684/1977) – găsim multe inadvertențe.

Însemnarea nr. 2 are următorul conținut: „*Catavasier 1803*”. *Anastasimatarul* (ms. 215) are 601 pagini. *Doxastarul* sau *Catavasierul* are 530 pagini. Oricât de harnic ar fi fost monahul Ianuarie Protosinghelul nu putea copia într-un singur an aceste două manuscrise. Apoi găsim diferite date: 1802 și 1804 (nota nr. 6) și 1816 (nota nr. 7).

La pagina 501 (însemnarea nr. 3) citim: „Evloghitariile **pomenitului** (subl. n.) Mihalache”, iar la pagina 517 (însemnarea nr. 5): „Doxologie românească facerea **răposatului** Mihalache (subl. n.)”, ceea ce ar însemna că Mihalache în anul 1803 nu mai trăia.

La sfârșitul *Anastasimatarului* original scris de Mihalache (Lavra Z26) la fol. 303^v este însemnarea următoare: „Sfârșitul acestei sfin(te) cărți /.../ 1805 Septembrie 7(?) sau 4(?). Dacă la 1805 încă trăia, de ce în ms. 212 Ianuarie Protosinghelul îl numește „*pomenitul*” (p. 501) și „*răposatul*” (p. 517)? Cu atât mai mult cu cât, la pagina 506 zice / scria „... exighisite de Mihalache din **București** (subl. n.) – deci trăia totuși la vremea acestei însemnări și Ianuarie Protosinghelul știa bine cine era Mihalache și că trăia în București.

Prezentăm analitic *Anastasimatarul* scris (copiat) de Ianuarie Monahul, cu precizarea că acesta este o copie aproape identică (cu mici diferențe de organizare) după originalul lui Mihalache din anul 1767 (aflat la Lavra, cota Z26), dar doar până la pagina 487, după care conținutul ambelor *Anastasimatare* este diferit.

Conținutul *Anastasimatarului* copiat de Ianuarie monahul

---

tradiție bizantină a fost simplu ieromonah până la 1836 când a trecut la cele veșnice. În mod sigur, tinerii muzicologi și bizantiniști Elena Chircev, Nicolae Gheorghită, Constantin Secară, Costin Moisil, Alexandru Dumitrescu, Răzvan Ștefan, Claudiu Petrașcu ș.a vor cerceta arhivele din mănăstirile Cernica și Căldărușani și vor descoperi cine a fost acest Ianuarie Protosinghelul, unde era monahul Ianuarie când a scris *Anastasimatarul*, unde a viețuit, la Căldurășani sau la Cernica și mai ales vor analiza adnotările scrise pe margine, în acest *Anastasimatar*, „*faceri*” ale lui Ianuarie Protosinghelul, după părerea noastră.

Glasul I (pp. 1–60)

Lipsește începutul *Doamne strigat-am* și *Să se îndrepteze*. Din paginile 1 și 2 a mai rămas doar un colț, **stihurile**: *Pune Doamne strajă gurii mele /.../* și 7 **stihuri**: *Rugăciunile noastre; Înconjuțați noroadelor Sionul; Veniți noroadelor să lăudăm; Veseliți-vă ceruri; Pre Cela ce cu trupul; Stând înaintea mormântului Tău; Cuvântului celui împreună cu Tatăl⁷; Slavă, Și acum, Dogmatica*: *Pre ceea ce este mărirea a toată lumea; La Stihioavnă, Stihiri*: *Cu patima Ta Hristoase; Să se bucure făptura; Împărat fiind ceriului și pământului; Mu(i)erile cele purtătoare de mir; Slavă, Și acum, Iată s-au plinit proorocirea Isaiei; Dimineața (La Utrenie n.n.) Dumnezeu iaste Domnul; Tropar*: *Piatra fiind pecetluită; Bogorod(ici)na*: *Gavriil zicând Ție (Sedealnel): Mormântul Tău Mântuitorule; Pre Cruce Te-ai pironit de voie; Maica lui Dumnezeu; Muierile minecând au venit la mormânt; Pre Cruce Te-ai pironit; Maria, ceea ce ești cinstit locaș; Pocăința tâlharului; Treptele (Antifoanele)*: *Când mă necăjesc; Pustnicilor neîncetat dorire dumnezeiască se face; Sfântului Duh cinste și Slavă; La munții legilor Tale; Cu mâna Ta cea dreaptă; Cu Duhul Sfânt; De cei ce mi-au zis mie; În casa lui David; Sfântului Duh cinste. (Prochimenul) Acum mă voi scula zice Domnul; Peasna a VIII-a⁸ Irmos*: *În cuptor coconii lui Avraam; Ceea ce ești mai cinstită⁹ Peasna a IX-a*: *Chipul nașterii Tale; Sfânt este Domnul Dumnezeuul nostru gl. II¹⁰; Svetilna I-a a Învierii*: *Cu ucenicii să ne suim; Bogorod(i)čna*: *Cu ucenicii împreună te-ai bucurat. Rânduiala Hvalitelor*: *Toată suflarea; Lăudați pre El. (Apoi ps. 148, 2–14 și ps. 149, 1–8 pe neume psaltice) Lăudați pe El soarele și luna /.../ 8 stihuri*: *Lăudăm Hristoase patima Ta; Cela ce răstignire ai răbdat; Cela ce iadul ai prădat. Plecăciunea Ta; Când Te-ai pironit; Tânguindu-să cinstitele muieri; Ranelor celor dumnezeiești; Iubitorule de turburare¹¹; Prea blagoslovită ești. Slavoslovie. Troparul Astăzi mântuirea. Fericirile, 6 stihiri*: *Prin mâncare au scos din Rai; Închinu-mă patimilor Tale; Răstignitu-Te-ai Cel ce ești fără de păcat; Biserica Ta; Mironosițele venit-au plângând; Apostolii Tăi Doamne; Slavă, Tatălui să ne închinăm; Și acum, Pe maica Ta aducem Ție. Podobia*: *Ceea ce ești bucuria; Prea lăudaților mucenici¹² August 15 La Adormirea Maicii Vieții, seara, ihos I*: *O, prea slăvită minune¹³, Minunate-s tainele tale curată; A ta adormire; Slavă, Și acum pe 8 glasuri*: *Cu voia cea dumnezeiescă stăpânitoare¹⁴. Iunie 29, Slava Vecernie gl. I: Cu întrebarea cea de trei ori...*

Glasul II (pp. 61–126)

⁷ În originalul lui Mihalache (Lavra Z25) sunt adăugate aici încă 3 podobii gl. I pe post de Stihiri care în manuscrisul lui Ianuarie Protosinghelul sunt puse la sfârșitul gl. I după Fericiri.

⁸ În originalul lui Mihalache (Lavra Z26) este și peasna a III-a și a VI-a.

⁹ În originalul lui Mihalache (Lavra Z26) cele 6 stihuri sunt puse pe note.

¹⁰ În originalul lui Mihalache – lipsește.

¹¹ Lipsește stihira Evangheliei: *În munte mergând ucenicii*.

¹² În originalul lui Mihalache (Lavra Z26) aceste podobii sunt puse ca stihiri la *Doamne strigat-am*.

¹³ Lipsește din originalul lui Mihalache (Lavra Z26).

¹⁴ Această podobie este trecută ca stihira nr. 10 în originalul lui Mihalache (Lavra Z26).

La Vecernie: *Doamne strigat-am; Să se îndrepteze; Pune Doamne strajă /.../* (Stihurile toate); 10 **Stihiri:** *Celui mai nainte de veci; Hristos Mântuitorul nostru; Cu arhanghelii să lăudăm; Pre Tine stăpânul; Cu Crucea Ta; Deschisu-s-au Ție Doamne; (Podobia) Cu ce cununi de laudă; Cu ce cântări duhovnicești; (Podobiile) Când de pre lemn; Casa Efratului; Slavă, Și acum, Dogmatica, Trecut-au umbra legii. La Stihovă:* *Învierea Ta, Hristoase; Prin lemn Mântuitorule; Pre Cruce arătându-Te; Dătătoriule de viață; Slavă, Și acum, O, minune noao. Troparul:* *Când Te-ai pogorât; B(o)gorodična, Toate tainele Tale; Troicinicile Duminicii¹⁵ Dimineața (La Utrenie n. n.): Dumnezeu este Domnul (Și începutul Troparului); Când Te-ai pogorât; Toate tainele Tale; Iosif cel cu bun chip; Mironosițele mu(i)eri; Prea blagoslovită ești; Piatra mormântului, Slavă, Ceata ucenicilor Tăi, Și acum, Ceea ce ești izvorul milii, Ipacoi: După patimă mergând mu(i)erile la mormânt¹⁶ (Antifoanele): Spre cer ridic ochii; Milu(i)ește-ne pre noi; Slavă, Și acum, Sfântului Duh; De n-ar fi ca Domnul; Dinților lor; Slavă, Și acum, Prin Sfântul Duh; Cei ce nădăjduiesc întru Domnul; Întru fără de legi; Slavă, Și acum, Prin Sfântul Duh. Prochimenul: Scoală-Te Doamne; Toată suflarea; Slavă, Pentru rugăciunile Apostolilor; Și acum. Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu: Miluiește-mă Dumnezeule; Înviind Iisus din mormânt; Irmosul de la Peasna a treia: Înflorit-au pustiul; Irmosul VI: Întru adâncul gresalelor¹⁷; Irmos la peasna a 8-a: Cuptorul cel cu foc; Ceea ce ești mai cinstită¹⁸; Irmos la peasna a 9-a: Fiul Părintelui Celui fără de început; Exapostilaria; Rânduiala Hvalitelor: Toată suflarea. Lăudați pre El; Lăudați pre El, soarele și luna (apoi ps. 149, 1–14 și ps. 149, 1–8 pe neume psaltice – 8 stihiri: Toată suflarea și toată făptura; Să spu(i)e Jidovi; Bucurați-vă noroade; Îngerul cel mai nainte de zămislirea Ta; Vărsat-au mir cu lacrimi; Să laude neamurile; Răstignitu-Te-ai și Te-ai îngropat; Cu adevărat călcătorilor de lege. Stihira Evangheliei de la Utrenie: Cu miresme venind mu(i)erele; (Slavoslovie) Slavă Ție, Celui ce ne-ai arătat lumina; Troparul: Astăzi mântuirea. Rânduiala Blajeniilor: 6 stihiri: Glasul tâlharului; Crucea aducem Ție; Închinămu-ne îngropării Tale; Cu moartea Ta Doamne; Cei ce dormea(u) întru întuneric; Pre mironosițe le-ai întâmpinat; Slavă, Pre Tatăl să-L proslăvim; Și acum, Bucură-te scaunul.*

¹⁵ În originalul lui Mihalache (Lavrea Z26) Troicinicile se găsesc la fol. 265^v (Vezi Mihalache... vol. III, Sebastian-Barbu Bucur).

¹⁶ Lipsește din manuscrisul lui Ianuarie Protosinghelul.

¹⁷ Lipsește din originalul lui Mihalache (Lavrea Z26) fol. 84^v.

¹⁸ În originalul lui Mihalache (Lavrea Z26) cele 6 stihuri sunt scrise cu neume psaltice.

Glasul III (pp. 127–185)

(La **Vecernie**): *Doamne strigat-am; Să se îndrepteze; Pune Doamne strajă /.../ Stihurile toate; stihiri: Cu Crucea Ta Hristoase; Luminatu-s-au toate; Măresc puterea Tatălui; Cinstitei Crucii Tale; Lăudăm pre Mântuitorul; Celor din iad; Cei ce stăm cu nevrednicie; 3 **podobii**: Milu(i)ește-mă Doamne Dumnezeuul meu; Mare este puterea Crucii Tale Doamne; Laudă de seară; În chipul Crucii Moise; Slavă, Și acum. **Dogmatica**: Cum să nu ne mirăm. La **Stihoavnă** stihurile: Hristoase Cela ce cu patima Ta; Învierea Ta cea de viață dătătoare; Dumnezeu fiind neschimbat; Ca să izbăvești din moarte; Slavă, Și acum; Fără sămânță de la dumnezeescul Duh. La **Utrenie**: Dumnezeu este Domnul; **Troparul**: Să se veselească cele cerești. **B(o)g(o)rod(ici)na**: Pre tine ceea ce ai solit mântuire. **Sedelnele Învierii**: Hristos din morți S-au sculat; Slavă, Cu trupul moartea gustând; Și acum, **podobia**: De frumusețea Feceoriei Tale; De neschimbarea dumnezeirii Tale; Pre Cel necuprins cu mintea; Slavă, Răstignirea cea necuprinsă. **Podobiile**: Fecioara astăzi; și Pentru mărturisirea dumneze(i)eștii credințe¹⁹. **Treptele. Antifoane**: Robia Sionului; Ceea ce seamănă în austru; Slavă, Și acum; Prin Sfântul Duh; De n-ar zidi Domnul; Cei din roada pântecului; Slavă, Și acum, Prin Sfântul Duh; Cei ce se tem de Domnul; Veselește-te începătorul turmei. Slavă, Și acum, Prin Duhul Sfânt. **Prochimen**: Spuneți întru neamuri²⁰. Ceea ce ești mai cinstită²¹. **Svetilna** a 3-a: Că Hristos s-au sculat; **B(o)g(oro)dicina**: Cela ce ai răsărit. **Rânduiala Hvalitelor**: Toată suflarea; Lăudați pre El; Lăudați pre El soarele și luna (ps. 148, 2–14; ps. 149, 1–8) (psalmii întregi pe neume psaltice); 8 **stihiri**: Veniți toate neamurile; Spus-au toate minunile; De bucurie toate s-au umplut; Între lumina Ta; Cântare de dimineață; Strălucind îngerul la mormântul Tău; În mormânt Te-au căutat; Jidovi au închis în mormânt Viața. **Stihira** a 3-a a **Evangeliei Utreniei**: Magdalinei Mariei. (**Doxologie**): Slavă Ție Celui ce ai arătat lumina. **Rânduiala Blajeniilor (Fericirile)** 6 **stihiri**: Lepădând Hristoase porunca Ta; Pre noi cei ce am greșit; Sculându-Te din morți; Cu îngroparea Ta; Mu(i)erilor celor purtătoare de mir; În munte Moisi; Slavă, Pre Tatăl și pre Fiul și pre Duhul Sfânt; Și acum, Bucură-te ușa lui Dumnezeu.*

Glasul IV, pp. 186–244

Vecernie: *Doamne, strigat-am; Să se îndrepteze; stihurile*: Pune Doamne strajă /.../ (stihurile toate); 10 **stihiri**: Crucii Tale; Oprirea lemnului; Porțile iadului; Veniți să lăudăm; Îngerii și oamenii; Porțile cele de aramă; Doamne nașterea Ta. **Podobiile**: Ca pre un viteaz; Dat-ai semn; Cela ce de sus ești chemat²²; Slavă, Și acum. **Dogmatica**: Proorocul David. La **Stihoavnă**: Vrere-aș cu lacrimi să șterg Doamne; Doamne suindu-Te

¹⁹ În originalul lui Mihalache (Lavrea Z26) aici apare Ipacoi: *Îngrozind cu vederea, care la Ianuarie Protosinghelul* (p. 149) lipsește.

²⁰ În originalul lui Mihalache urmează Peasna a 3-a, a 6-a, a 8-a și a 9-a.

²¹ În originalul lui Mihalache (Lavrea Z26) cele 6 stihuri sunt puse pe neume psaltice.

²² În originalul lui Mihalache (Lavrea Z26) este și cea de a 11 stihiră, fără stih, *podobia*: *Vrere-aș cu lacrimi să șterg Doamne* pe care Ianuarie Protosinghelul o trece la stihoavnă.

pre Cruce; Fiind spânzurat pre lemn; Norodul cel fărădelege; Cu lacrimi mu(i)erile; Caută spre rugăciunile robilor Tăi; **La Utrenie:** Dumnezeu este Domnul. **Troparul:** Propoveduirea Învierii; **Bog(o)rod(ici)na:** Taina cea din veac ascunsă. **Sedelnele Învierii:** Căutând la intrarea mormântului; Cu sfatul Tău; **Podobia:** Spăimântatu-s-a Iosif²³; Înviat-ai ca un nemuritor; Din nălțimile cele de sus; Spăimântatu-s-au Curată; **Podobiile:** Degrab ne întâmpină; Arătatu-Te-ai astăzi lumii; Cel ce Te-ai înălțat pre Cruce²⁴; **Antifoanele:** Din tinerețile mele; Cei ce urâți Sionul; Prin Sfântul Duh; Strigat-am către Tine; Spre Domnul nădejdea; Prin Sfântul Duh; Inima mea către Tine Cuvântule; Spre Maica Sa; Prin Sfântul Duh. **Prochimenul:** Scoală-Te Doamne. **Irmoasele:** Peasna a 3-a: Veselește-să Biserica Ta. **Peasna** a 6-a: Jărtfi-voi Ție cu glas de laudă. **Peasna** a 8-a: Mâinile tinzându-și Daniel; Ceea ce ești mai cinstită (cu toate cele 6 stihuri puse pe note). **Peasna** a 9-a: Piatra cea netăiată. **Sfetilna:** Cu fapte bune luminându-ne; **Bog(o)rod(i)cina:** Bucuriați-vă zicând. **Hvalitele:** Toată suflarea; Lăudați pre El toți îngerii Lui; Lăudați pre El soarele și luna (ps. 148, 2–14; ps. 149, 1–8 pe note), **8 stihiri:** Cela ce Cruce ai suferit; Cu Crucea Ta Hristoase blestemul; Cu Crucea Ta Hristoase Mântuitorule; Din sânurile Părintelui Tău; Moarte ai răbdat; Pietrile s-au despicat; Dorit-au mu(i)erile; Unde iaste Iisus. **Stihira Evangheliei Utreniei:** Mânecare adâncă era; Prea Blagoslovită ești; (**Doxologie**) Slavă Ție Celui ce ai arătat lumina. **Troparul:** Astăzi mântuirea a toată lumea s-a făcut. **Fericirile:** (6 stihiri): Pentru lemn Adam; Cela ce Te-ai înșălat; Zapisul nostru pre Cruce; Cela ce pre Cruce; Cel fără patimă; Pre Cel ce au înviat; Slavă, Pre Tatăl și pre Fiul; Și acum, pre Maica Ta Hristoase.

Glasul V (pp. 245–313)

La Vecernie: Doamne strigat-am; Să se îndrepteze. **Stihurile:** Pune Doamne strajă /.../; **stihurile:** Prin cinstită Crucea Ta; Cel ce au dat înviere; Mare minune; Închinăciune de seară; Pre Începătoriul mântuirii; Cei de la strajă; Doamne, iadul ai prădat. **Podobiile:** Bucură-te cămara cea cu bun miros; Cuvioase Părinte Theodosie; Doamne a greși nu încetez; Slavă, Și acum, (**Dogmatica**) În Marea Roșie. **La Stichoavnă:** Pre Tine Mântuitoriul Hristos; Împungându-să Coasta Ta; Streină iaste răstignirea Ta; Cela ce pentru noi; Slavă, Și acum, Biserica și ușă ești. **Dimineața (La Utrenie):** Dumnezeu este Domnul; (**Troparul:**) Cuvântul cel împreună; **Bog(o)r(o)dicina:** Bucură-te ușa Domnului. **Sedealnel:** Crucea Domnului să o lăudăm; Slavă, Doamne mort Te-au miruit; Și acum, Bucură-te munte Sfânt, Doamne după Învierea Ta; Doamne, în mijlocul celor osândiți; Neispită de nuntă; De îngereasca vedere. „**Troparele Învierii (Evloghitiile)** ce se cântă după fericirii cei fără prihană, rândul întâi” ihos V, tetrafon²⁵; Idem, „rândul doi” tot din Ke (La¹)²⁶. **Ipacoi:** De îngerească vedere.

²³ La cheie ihos IV și ftoara cromatică a lui Di (Sol¹), glasul VI.

²⁴ În originalul lui Mihalache (Lavrea Z26) urmează: *Cele ce au fost ale pre(a)slăvitei Învierii Tale care lipsește aici.*

²⁵ Se află în originalul lui Mihalache (Lavra Z26) fol. 265.

Antifoanele: Când mă necăjesc; Viața pustnicilor, Slavă, Cu Duhul Sfânt; Și acum, La munți suflete; Mâna Ta cea dreaptă; Sfântului Duh; De cei ce mi-au zis mie; În casa lui David; Sfântului Duh; **Prochimenul:** Scoală-Te Doamne; Ceea ce ești mai cinstită (tetrafon). **Sfetilna Învierii** a 5-a glas II: Viața și calea Hristos; **B(o)g(o)r(o)d(ici)na:** Laud mila Ta cea nemăsurată; **Hvalitele:** Toată suflarea; Lăudați pre El toți îngerii Lui; Lăudați pre El soarele și luna (to, ps. 148, 1–14 și ps. 149, 1–8 pe neume plastice). **Stihurile Învierii:** Doamne, pecetluită fiind groapa; Doamne încu(i)etorile; Doamne mu(i)erile; Doamne, precum ai ieșit din groapă; Doamne Împărate; Doamne minunile Tale; Mironosițele mu(i)eri; Strejarii mormântului Tău; Stihira Evangheliei Învierii: O, preînțelepte judecățile Tale.²⁷ **Fericirile:** Tâlhariul raiul pre Cruce; Pre Cel ce pe lemnul Crucii; Cu moartea Ta Hristoase; La mormântul Tău Hristoase; Răstignindu-Te Tu Hristoase; La ceata Apostolilor; Slavă, Troiță nedespărțită; Și acum; Bucură-te Biserica lui Dumnezeu.

Glasul VI (pp. 314–361)

La Vecernie: Doamne strigat-am; Să se îndrepteze; **Stihurile:** Pune Doamne strajă /.../. **Stihurile Învierii**²⁸: Biruință având Hristoase²⁹; Astăzi Hristos moartea călcând; Te Tine Doamne; Cu Crucea Ta Hristoase; Totdeauna binecuvântând pre Domnul; Mărire puterii Tale, Doamne; Îngroparea Ta Doamne³⁰; Pocăință ne-am agonisit; Slavă, Și acum, **(Dogmatica)** Cine nu Te va ferici. **Stihoavnă. Stihiri:** Învierea Ta Hristoase; Porțile cele de aramă; Din stricăciunea cea de demult; Răstignitu-Te-ai precum ai voit; Slavă, Și acum, Făcătorul și Izbăvitoriul meu. **Tropar:** Puterile îngerești; **Bog(o)r(o)dicina Învierii:** Cea ce ai numit pre maica Ta. **(La Utrenie)**³¹ **Sedelnele Învierii:** Mormântul deschis fiind; Doamne statut-ai înaintea mormântului; Mai nainte au spus Ghedeon; Viața în mormânt au zăcut; Mai nainte au însemnat Iona³²; De Dumnezeu Născătoare Fecioară; Împlinind rânduiala³³. **Treptele (Antifoanele):** La cer ochii mei ridic; Milu(i)ește-ne pre noi; Prin Sfântul Duh; De n-ar fi că Domnul; Cu dinții lor; Prin Sfântul Duh; Cei ce nădăjdu(i)esc spre Domnul; Întru fărădelegi; A Sfântului Duh este stăpânirea. **Prochimen:** Doamne deșteaptă puterea Ta³⁴; Ceea ce ești mai cinstită³⁵. **Sfetilna Învierii:** Arătându-Te că om ești; **B(o)g(o)r(o)dicina:** Făcătorul

²⁶ Se află în originalul lui Mihalache (Lavra Z26) fol. 267 transcrise de noi din Pa (re) în document nefiind indicat ipsili (Ke).

²⁷ Lipsește din copia lui Ianuarie Protosinghelul Doxologia glasul V.

²⁸ Aici sunt 7 stihiri, în originalul lui Mihalache (Lavra Z26) sunt 10 stihiri.

²⁹ Apare des ftoara cromatică a lui Di (sol) gl. VI.

³⁰ După această stihiră repetă greșeala lui Mihalache: Duminica la Stihoavnă seara – dovadă sigură că este o copie cu asemenea greșeli.

³¹ Lipsește Dumnezeu este Domnul.

³² Lipsește această stihiră din originalul lui Mihalache.

³³ Cu mențiunea Condacul Înălțării (?).

³⁴ Lipsesc pesnele 3, 6, 8 și 9 din originalul lui Mihalache (Lavra Z26).

³⁵ Fără cele 6 stihuri puse pe note.

făpturii. **La Hvalite:** Toată suflarea; Lăudați pre El; Lăudați pre El soarele și luna (ps. 148; 2–14 și ps. 149, 1–8 pe neume psaltice). **Crucea Ta Doamne; Îngroparea Ta, Stăpâne; Cu Tatăl și cu Duhul; A treia zi ai înviat; Doamne, mare și înfricoșată; O, călătorilor de lege; Mormântul Tău pecetluit fiind; La mormântul Tău. Stihira Evangheliei Utreniei** – a VI-a; **Pacea cea adevărată.** **La Fericiri**³⁶: **Pomenește-mă Dumnezeule, Mântuitorul meu**³⁷. **Slavă, Pre Tatăl și pre Fiul; Și acum; Ceea ce negrăit**³⁸. **Și acum, Prea blagoslovită ești**³⁹. **(Doxologie): Slavă Ție, Celui ce ne-ai arătat lumina. Rânduiala Blajenilor. Stihirile:** **Pomenește-mă Dumnezeule; Pre Adam cel prin lemn a murit; Pre Cel ce S-a pironit; Porțile iadului; Pomenește-mă Cel ce moartea ai prădat; Mironosițele la mormânt viind; Slavă, Pre Tatăl și pre Fiul; Și acum, Ceea ce negrăit. Podobiile:** **Toată nădejdea; Îngereștile puteri**⁴⁰. **Podobiile:** **Din pânțele Te-ai născut. Podobia:** **A treia zi Hristoase ai înviat**⁴¹.

Glusul VII (pp. 362–401)

La Vecernie: **Doamne strigat-am; Să se îndrepteze. Stihurile:** **Pune Doamne strajă. Stihirile:** **Veniți să ne bucurăm; Cruce ai răbdat; Apostolii văzând învierea; De ai și fost prins; Prorocia lui David; Pogorându-Te-ai în iad; În groapă Te-ai pus; Podobia:** **Nu vom mai fi opriți; Slavă, Și acum, (Dogmatica) Maică te-ai cunoscut**⁴². **La Stihovă. Stihurile Învierii:** **Maică te-ai cunoscut; Înviat-ai din mormânt; Celui ce au înviat din morți; Pogorând în iad Hristoase; Înfricoșat Te-ai arătat Doamne; Slavă, Și acum, Sub acoperemântul Tău. Dimineața (La Utrenie):** **Dumnezeu este Domnul. Troparul:** **Stricat-ai cu Crucea Ta moartea. Bog(oro)d(i)cina:** **Ca ceea ce ești vistieria învierii noastre. Sedelnele Învierii:** **Viața în mormânt au zăcut; Slavă, Cel ce cu îngroparea Ta; Și acum; Pre Cel ce S-a răstignit; Pecetluit fiind mormântul; Slavă, La mormânt mu(i)erele alergând; Și acum, Bog(oro)d(i)cina. Ipacoî.** **Bucură-te ceea ce ești plină de dar. Podobie**⁴³: **Cela ce pentru mine ai răbdat chinuire. Treptele (Antifoanele):** **Robia Sionului; Cel ce seamănă în austru; Slavă, Prin Sfântul Duh; Și acum, De n-ar zidi Domnul; Cei din roada pântecelui; Prin Sfântul Duh; Cei ce să tem de Domnul; Împrejurul mesei Tale; Slavă, Și acum, Prin Sfântul Duh. Prochimenul:** **Scoală-Te Doamne**⁴⁴; **Ceea ce ești mai cinstită**⁴⁵. **Irmos după peasna a 9-a: Ceea ce ai**

³⁶ Urmează nefiresc **Fericirele**, înaintea Doxologiei, dovadă a copierii mecanice făcute de Ianuarie Monahul.

³⁷ În originalul lui Mihalache, mai sunt încă 5 stihiri și apoi Slava.

³⁸ Ultimele cântări nu au literă majusculă de început.

³⁹ Din nou, nefiresc apare *Prea blagoslovită ești* care trebuia scrisă după Stihira Evangheliei și nu după Fericiri.

⁴⁰ În originalul lui Mihalache (Lavra Z26) aceste podobii (stihiri) le găsim la Vecernie.

⁴¹ Aici figurează ca Podobii. În originalul lui Mihalache se găsește ca stihiră la Vecernie.

⁴² Variantă adăugată de Ianuarie Protosinghelul, care nu este în originalul lui Mihalache (Lavra Z26, fol. 203).

⁴³ În originalul lui Mihalache (fol. 208) această stihiră nu este numită podobie.

⁴⁴ În originalul lui Mihalache (Lavra Z26) există peasna a 3-a, a 6-a, a 8-a.

purtat în pânțele. **Svetilna** a 7-a a **Învierii**: Că au luat pre Domnul; **Bogorodicina**: Mari și preaslăvite pentru mine. **Hvalitele**: Toată suflarea; Lăudați pre El; Lăudați pre El soarele și luna (ps. 148, 2–14 și ps. 149, 1–8, pe neume psaltice). **Stihirile Învierii**: Înviat-au Hristos din morți; Învierea lui Hristos văzând; Învierii lui Hristos închinându-ne; Ce vom răsplăti Domnului; Porțile iadului sfărâmând; Veniți să ne bucurăm; Strălucind îngerul au șazut pre piatra mormântului; Pentru ce n-ați socotit; **Stihira Evangheliei. Utreniei**: Iată întuneric și de dimineață; (**Doxologie**) Slavă Ție Celui ce ai arătat lumina. **Rânduiala Blajeniilor. Stihirile Învierii**: Frumos era și bun la mâncare; Pentru ce Înălțându-Te Îndurate; Pironit-ai pre Cruce Îndurate; Vărsat-au șarpele venin; În mormânt ca un mort Te-ai pus; Domnul înviind a treia zi; Slavă, Lumină este Tatăl; Și acum, Născut-ai pre Fiul.

Glusul VIII (pp. 402–486)

La Vecernie: Doamne strigat-am; Să se îndrepteze; **Stihurile**: Pune Doamne strajă /.../; 11 **stihiri**: Cântare de seară; Doamne, Doamne nu ne lepăda pre noi; Bucură-te Sioane Sfinte; Cuvântul cel născut; Învierea Ta din morți; Mărire Ție Hristoase; Pre Tine Te slăvim. **Podobiile**: O, preaslăvită minune; Ce vă vom numi; Mucenicii Tăi Doamne; Raiul cel din Eden; Slavă, Și acum, (**Dogmatica**) Împăratul cerurilor. **La Stihovna**: Suitu-Te-ai pre Cruce; Pre Hristos, Cel ce au înviat; Cu psalmi și cu cântări; O, Stăpânul tuturor; Slavă, Și acum, Fecioară nenuntită. **Dimineața (La Utrenie)**: Dumnezeu este Domnul. **Tropar**: Dintru înălțime Te-ai pogorât; Celu ce pentru noi. **Sedelnele**: Înviat-ai din mormânt Viața tuturor; Slavă, Înviind din mormânt cu adevărat; Și acum, **Bog(oro)d(i)cina**: Pre ceea ce este; Oamenii Mântuitorule; Slavă, Minune de îngropare; Și acum. **Bog(o)r(o)d(i)cina**: Acea ce ești plină de dar. **Podobiile**: Pre înțelepciunea și cuvântul; Porunca cea cu taină⁴⁶. **Treptele (Antifoanele)**: Din tinerețile mele; Cei ce urăsc Sionul; Cu Duhul Sfânt; Inima mea cu frica Ta; Cu Duhul Sfânt; Strigat-am către Tine Doamne; La Maica Sa; Cu Duhul Sfânt. **Antifon IV**: Iată acum; De haina sa; Slavă, Și acum, Prin Sfântul Duh. (**Prochimenul**): Împărați-va Domnul în veac. (p. 434): Duminicile prin Păresimi să cântă aceste **stihiri** dimineața după Evanghelie: Ușile pocăinței⁴⁷. **Irmoasele din canon**: Cel ce ai întărit din început (peasna a 3-a); Curățește-mă Mântuitoriule (peasna a 6-a); De șapte ori cuptorul (peasna a 8-a); Ceea ce ești mai cinstită⁴⁸ (peasna a 9-a) Spăimântatu-s-au cerurile. **Svetilna** a 8-a: Doi îngeri văzând. **Bogor(o)d(i)cina**: Pre Unul din Troiță. **Svetilna Învierii** a 9-a: Fiind ușile încuiate. **B(o)g(o)r(o)d(i)cina**: Pre Fiul Tău dacă L-ai văzut. **Svetilna Învierii** a 10-a: Marea Tiberiadei. **B(o)g(o)r(o)d(i)cina**: Pre Domnul Carele au înviat. **Svetilna Învierii**

⁴⁵ În originalul lui Mihalache (Lavra Z26) cele 6 stihiri sunt puse pe neume psaltice.

⁴⁶ În originalul lui Mihalache (Lavra Z26) este și Ipacoi: *Mironosițele stând înaintea mormântului*.

⁴⁷ În originalul lui Mihalache (Lavra Z26) găsim la fol. 276–277 *Ușile pocăinței, În calea mântuirii, La mulțimea faptelor mele*. În ms lui Ianuarie găsim numai *Ușile pocăinței*.

⁴⁸ În originalul lui Mihalache (Lavra Z26) cele 6 stihiri sunt scrise cu neume psaltice.

a 11-a: *După dumnezeasca sculare. B(o)g(o)r(o)d(i)cina: O, Înfricoșată taină*⁴⁹. **Rânduiala Hvalitelor:** *Toată suflarea; Lăudați pre El; Lăudați pre El soarele și luna* (ps. 148, 2–14 și 149, 1–8 cei doi psalmi sunt puși pe neume psaltice). **Stihirile:** *Doamne de ai și stătut; Doamne de Te-au și pus Jidovii; Doamne, armă asupra deavolului; Îngerul Tău, Doamne; Pătimit-ai pre Cruce; Închinu-mă și slăvesc; Mormântul Tău cel de viață; Mergând Tu în părțile iadului*⁵⁰. **Stihira Evangheliei a 8-a:** *Lacrămile Mariei; Stihira Evangheliei de la Utrenie a 9-a: Cu dintru anii cei de apoi. Stihira Evangheliei a Utreniei a 10-a: După pogorârea în iad. Stihira Evangheliei a 11-a: Arătându-Te pre Tine; Și acum, Prea blagoslovită. (Doxologie): Slavă Ție Celui ce ai arătat lumina. Orânduiala Dumn(e)zeeștii Liturghii: (Ps. 102) Binecuvântează suflete al meu pre Domnul, gl. VIII; (Ps. 145) Laudă suflete al meu pre Domnul – Unule născut, gl. II. Blajeni(i)le Ihos VIII, Stihirile: Pomenește-ne pre noi; Ascultă Adame; Pre lemn pironindu-Te; Astăzi Hristos, ai înviat; Bucurați-vă, înțelepte mu(i)eri; Prieteni ai Lui Hristos; Slavă, Troiță fără de început; Și acum, Bucură-te încăperea lui Dumnezeu.*

Prohodul Domnului Iisus Hristos⁵¹ (p. 499–562) Ultimul stih care se repetă: *Neamurile toate...*, este scris în limba greacă.

Evloghitarea (Binecuvântările) în limba greacă (p. 563–565); Τὴν τιμιωτέραν τῶν Χερουβείμ (Ceea ce ești mai cinstită). Ihos I–VIII două variante, largă și scurtă pentru fiecare glas. Ultimul (gl. VIII) neterminat. (p. 566–571); Doxologie gl. V (nu este a lui Mihalache ci, probabil, a lui Ianuarie Protosinghelul – p. 572–577); Doxologie, gl. IV (p. 578–584); neume fără text (p. 585–588); τὰ εισοδικα, ἤχος II: Δέντε προσκυνησωμεν καὶ προσθυσώμεν Χριστῶ (Troparele de la Vohod: *Veniți să ne închinăm și să cădem la Hristos*) p. 588.

Εν εκλήσιας ενλογειτε τον Θεον (În biserică binecuvântați pe Domnul) (p. 589); *Sfinte Dumnezeule; Slavă, Și acum Dinamis* (în l. gr.) (p. 589)

Sfinte Dumnezeule gl. II; nici o mărturie. Crucii Tale gl. II (p. 591)

Ps. 102 Ἐυλόγει, ἡ ψυχὴ μου, τὸν Κύριον... ἤχος... pl IV. (Binecuvântează suflete al meu pe Domnul)... Δόξα... Καὶ νῦν, Ἐυλόγει, ἡ ψυχὴ μου, ihos V (Slavă... Și acum..., Binecuvântează suflete al meu...) (p. 592–595).

Ps. 145 Δόξα... Δίνει, ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον... (Slavă... Laudă suflete al meu pe Domnul...), ἤχος II.

Καὶ νῦν... Ο μονογενῆς... (Și acum..., Unule născut) (p. 595–597)

Ἅγιος ὁ Θεός (Sfinte Dumnezeule) arga (pe larg) gl. ἤχος II, Δόξα... Καὶ νῦν, Δύναμις (Slavă... Și acum..., Puternic) (p. 598).

*De frumusețea fecioriei tale*⁵², gl. III (p. 599).

⁴⁹ Lipsește din ms. lui Ianuarie Protosinghelul Viscreasa a XI – *Arătându-Te pre Tine*.

⁵⁰ La p. 454 copistul Ianuarie Protosinghelul a uitat că a scris cele 8 stihiri și le scrie din nou.

⁵¹ Arhid. Sebastian-Barbu Bucur, *Cel mai vechi Prohod românesc în notație hrisantică*, manuscris dactilografiat, lucrare în curs de apariție.

⁵² Nu seamănă cu varianta lui Mihalache (fol. 74).

Podobiile: *Ca pre un vitează* (gl. IV); *Dat-ai semn* (gl. IV); *Cela ce ești chemat de la Cel de sus* (gl. IV); *Bucură-te cămara...* (gl. V); *Toată nădejdea...* (gl. VI); *Din pânțele Te-ai născut* (gl. VI); *Îngereștile puteri* (gl. VI); *Pocăință n-am câștigat* (gl. VIII); *O, Preaslăvită minune* (gl. VIII); *Ce vă vom numi; O Maică înfricoșată...* (gl. VIII); *Pre Înțelepciunea și Cuvântul lui Dumnezeu* (gl. VIII). (p. 600–607)⁵³. *Ceea ce ești bucuria* (gl. I); *Prea lăudaților mucenici* (gl. I); *O, prea slăvită minune* (gl. I); *Minunate sunt tainele tale* (gl. I); (A) *Ta adormire slăvesc* (gl. I); (D) *umnezeu este Domnul* (gl. I); (P) *iatra fiind pecetluită* (gl. I); (D) *umnezeu este Domnul* (gl. IV) (p. 608–702)⁵⁴.

BIBLIOGRAFIE

A. Manuscrise muzicale

- [1] Manuscrisul nr. 212 (cota nouă 3663/1977), Mănăstirea Cernica, *Doxastar*
[2] Manuscrisul nr. 215 (cota nouă 3666/1977), Mănăstirea Cernica, *Anastasimatar*

B. Studii

- [3] BARBU-BUCUR, Sebastian, arhid. dr., *Șarban Protopsaltul Țării Românești*, în revista "Glasul Bisericii", București, an XLVII, 1988, nr. 5 (sept.–oct.) pp. 118–147
[4] BARBU-BUCUR, Sebastian, arhid. dr., *Ioan sin Radului Duma Brașoveanul*, în "Studii de muzicologie", vol. X, Editura Muzicală, București, 1974, pp. 161–221
[5] BARBU-BUCUR, Sebastian, arhid. dr., *Naum Râmniceanu*, în "Studii de muzicologie", vol. IX, București, 1973, pp. 146–194.
[6] IONESCU, Gheorghe C., *Muzica Bizantină în România*, Editura Sagittarius, 2003
[7] PANN, Anton, *Bazul teoretic și practic al muzicii bisericești sau Gramatica melodică*, București, 1845, p. XXIX.
[8] PĂCURARIU, Mircea, pr. prof. univ. dr., *Dicționarul teologilor români*, Univers enciclopedic, București, 1996.
[9] PÂRVU, Iustin, protosinghel, *Cuvânt înainte la Antologhion Paisian, Tomul I, Perioada Triodului*, Editura Sofia, București, 2005.

---

⁵³ Nu seamănă cu varianta lui Mihalache (fol. 243).

⁵⁴ Toate podobiile și troparele (p. 599–702) sunt probabil creații ale lui Ianuarie Protosinghelul și nu seamănă deloc cu cele ale lui Mihalache, care se apropie vădit de cele de astăzi. De asemenea, nu găsim nicio literă majusculă de început și nicio mărturie precum și dezordine în ordinea podobiilor. După ce termină de scris pe cele de gl. V-VIII, le scrie și pe cele de gl. I-IV, intercalate cu două stihiri de la Vecernia Adormirii Maicii Domnului.